

Nr 53

Av herrar Nilsson i Gävle och Hermansson, om upprättande av en bostadsbyggnadsfond för samhällsnyttiga företag.

(Lika lydande med motion nr 45 i Första kammaren)

Med tillfredsställelse noterar vi de senaste årens diskontosänkningar. Regeringens och riksbanksfullmäktiges åtgärder i detta avseende hälsas med stor tillfredsställelse av landets småföretagare, småjordbrukare, handlare och icke minst av vårt lands hyresgäster, bostadsrättsinnehavare och egnahemsägare. Beslutet av den 17 januari 1963 om en ytterligare sänkning av diskontot till 3,50 procent utgör enligt vår mening en stark bekräftelse på riktigheten av tesen om en låg räntas fördelar för småföretagare och konsumenter.

Vår tillfredsställelse över att regering och riksbanksfullmäktige äntligen vidtagit åtgärder för att bryta det tidigare höga ränteläget kan givetvis sökas också ur det faktum, att den kommunistiska riksdagsgruppen under en följd av år motionsledes rest kravet på diskontosänkning. Det märkliga förhållandet att såväl hankoutskottet som riksdagen varje gång avslagit de kommunistiska motionerna kan knappast förklaras från ett sakligt ståndpunktstagande.

Förändringarna på räntepolitikens område kan till mycket stor del sökas i tillkomsten av de ständigt växande ATP-fonderna. Det sparande som uppstod i och med skapandet av ATP har i sin tur i grunden förändrat läget på den långa kapitalmarknaden. Alla vet från tidigare år hurusom kommuner, samhällsnyttiga byggnadsföretag o. a. formligen fick tigga sig fram hos banker och kreditinstitut och oftast gick bet på uppgiften att anskaffa nödvändiga långa lån. Läget är nu förändrat. Tillgången på kapital på såväl den långa som korta marknaden är f. n. tillfredsställande.

Såväl konjunkturinstitutet som regeringen har vid sina bedömningar av den sannolika konjunkturutvecklingen fäst uppmärksamheten vid det förhållandet, att vårt lands näringsliv f. n. arbetar i tecknet av åtstramade konjunkturer. Diskontosänkningen av den 17 januari 1963 var därför väntad. Ränteläget i vårt land kan emellertid icke betecknas som lågt. Detta framträder särskilt starkt vid en jämförelse med senare delen av 1940-talets diskontopolitik. Riksbankens diskonto var då följande: 1945 2,55, 1946 2,50, 1947 2,50, 1948 2,50, 1949 2,50, 1950 2,54, 1951 3,00, 1952 3,00.

Det var först efter mitten av 1950-talet som den verkliga högräntepolitiken satte in, den högräntepolitik som vi aldrig kunnat acceptera och som först nu är på väg att brytas. Det synes oss emellertid icke finnas anledning att stanna vid 3,50 utan anser vi lågräntepolitikens riktmärke bör ligga mellan 2 å 3 procent. Nu som tidigare vill vi alldeles särskilt framhålla betydelsen av sänkta räntekostnader för bostadssektorn. Att komma till rätta med de höga bostadskostnaderna och kraftigt sänka dessa framstår som en tvingande nödvändighet. Att så är fallet bekräftar f. ö. regeringen i sina förslag om höjda och utökade bostadsrabatter.

Dessa förslag måste dock betecknas som otillräckliga enär de visserligen medelst subventioner minskar hyrorna för många barnfamiljer, men icke angriper roten till de höga bostadskostnaderna. Dessa kostnader betingas av flera faktorer, såsom de höga tomtpriserna och en tilltagande markspeculation, monopolpriser på byggnadsmaterial, växande fastighetsägarvinster etc., vartill kommer de höga kapitalkostnaderna.

Vi har tidigare hänvisat till såväl professor Alf Johansson som till finansminister Sträng. Dessa har vid olika tillfällen hävdad att en procents räntestegring kan betyda mellan 10—15 procents hyresförhöjning. En motsvarande räntesänkning måste logiskt leda till motsatt resultat, d. v. s. allt under förutsättning att räntesänkningen verkligen kommer hyresgästerna till godo. Slutligen måste framhållas att bostadskostnaderna tar så stor del av löntagarnas inkomster, att löntagarna vid sin långsiktiga planering av sin försörjning och skydd av sin standard bör äga rätt att få veta sina verkliga hyreskostnader så långt fram i tiden som detta är möjligt. Att göra bostadsbyggandets kapitalkostnader beroende av variationerna i ränteläget anser den kommunistiska riksdagsgruppen vara oriktigt. Vi vidhåller sålunda vårt tidigare resta krav om en långsiktigt fastställd låg ränta för all bostadsbyggnation. Detta måste vara lättare att genomföra nu sedan ATP-fonderna kommit till stånd.

Med hänvisning till vad här ovan anförts hemställer undertecknade,
att riksdagen måtte besluta att i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställa om utredning och förslag till upprättandet av en bostadsbyggnadsfond ur vilken kommunala, kooperativa och andra samhällsnyttiga bostadsbyggnadsföretag äger rätt att för bostadsbyggande erhålla långsiktiga lån till en ränta av förslagsvis högst två procent.

Stockholm i januari 1963

Henning Nilsson

C.-H. Hermansson